

Kasten Yaralama Suçlarında “Yüzde Sabit İz” Tartışılan Ceza Mahkemesi Kararlarının Bölge Adliye Mahkemesi Uygulamaları Işığında Değerlendirilmesi

Baki Yiğit ÇAKMAKKAYA¹ Yusuf Tunç DEMİRCAN² Filiz Ekim ÇEVİK³ Teoman AKPINAR⁴

¹ İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Mezunlu, yigitcakmakcaya@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9976-1824

² Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, tuncdemircan@gmail.com, ORCID:0000-0001-7615-0265

³ Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Tıp Bilimleri Anabilim Dalı, filiz.cevik@iuc.edu.tr, ORCID:0000-0002-1262-6452

⁴ Prof. Dr. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Çorlu MYO, takpinar@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2205-1584

Özet: Kasten yaralama suçlarında yüzde sabit iz kalması kasten yaralamanın nitelikli hali olarak ceza yasamızda düzenlenmiştir. Yüzdeki yaralanmanın sabit iz niteliğinde olup olmadığının tespiti teknik bilgiyi ve eğitimi gerektirdiğinden, Cumhuriyet savcısı ya da hakimlerin bu değerlendirmeyi alanında uzman bilirkişilere bırakmaları gerekmektedir. Bu nedenle ceza yargılamasında, yaralanmanın niteliğini tespit eden ve bilirkişilik esaslarına göre düzenlenen doktor raporları yargılamanın seyrine doğrudan etki etmektedir. Doktor raporları yargılama faaliyetinde bu kadar etkin olmakla birlikte hatalı verilen, kendi içerisinde veya başkaca raporlar ile çelişkili olan raporların hükme esas alınması, ilk derece mahkemelerinin hatalı hüküm tesis etmelerine neden olmakta; bu da sonuç cezanın mahiyetine göre kararı inceleyen bir üst yargılama merci tarafından hükmün bozulması ile sonuçlanmaktadır. Çalışmamızda ilk derece mahkemelerinin kararlarını inceleyen bir üst yargılama merci olan bölge adliye mahkemelerinin (01.11.2024)- (01.02.2025) tarihleri arasında vermiş olduğu kasten yaralama suçlarında “yüzde sabit iz” konusunun tartışıldığı kararları esas alınarak yargılama sürecinde yapılan hataların tespitine ve önlenmesine yönelik değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kasten yaralama, Yüzde sabit iz, Bölge Adliye Mahkemesi Kararları

An Evaluation of Criminal Court Decisions Discussing “Permanent Facial Scarring” in Intentional Injury Offenses in Light of Regional Court of Appeal Practices

Abstract: In cases of intentional injury, the presence of a permanent scar on the face is regulated in our criminal law as an aggravated form of the offense. Since the assessment of whether a facial injury constitutes a permanent scar requires technical knowledge and expertise, prosecutors and judges must rely on expert witnesses in the relevant field for this evaluation. Therefore, medical expert reports prepared in accordance with the principles of forensic expertise directly influence the course of criminal proceedings by identifying the nature of the injury. Although medical reports are so effective in the judicial activity, taking reports that are erroneous, contradictory within themselves or with other reports as a basis for the verdict causes the first instance courts to make erroneous judgments; this results in the reversal of the verdict by a higher judicial authority that examines the verdict according to the nature of the resulting sentence. In our study, based on the decisions of the regional courts of appeal, which is a higher judicial authority that examines the decisions of the first instance courts, between (01.11.2024)- (01.02.2025), in which the issue of “permanent facial scarring” in intentional injury crimes was discussed, an evaluation was made to identify and prevent errors made in the trial process.

Keywords: Intentional injury, Permanent facial scar, Regional Court of Appeal Decisions

1.GİRİŞ

Anlaşmazlıkların çözümünde şiddeti bir araç olarak kullanmaktan çekinmeyen insanoğlu günümüzde de bu eğiliminden bir şey kaybetmemiştir. Düzensiz göç, savaş, doğal afetler gibi travmalar şiddetin artmasına ve yayılmasına sebep olmuştur. Elbette şiddetin, psikolojik, sosyolojik ve ekonomik koşullarla bağlantısının bulunduğu ve bu alanlardaki önleyici çalışmaların da eş güdümlü bir şekilde sürdürülmesi gerektiği açıktır. Ancak bu çalışmaların genele yayılması ve etkilerinin görülmesi süre

alacağından, devletler oluşturdukları hukuk sistemleri ile en etkin ve kısa sürede şiddetin önüne geçmek zorundadırlar. Nitekim hemen hemen tüm devletler fiziksel şiddetin bir türü olan yaralama eylemlerini ilgili yasalarda, failin kastı, eylemin uygulanma şekli ve araçları, mağdurda oluşan zararın derecesi gibi birtakım kriterleri göz önünde bulundurarak adli para cezasından hapis cezasına kadar uzanan bir dizi yaptırma bağlamışlardır. Bu bağlamda 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nu incelediğimizde kasten yaralama suçlarında, yaralanmanın niteliğinin cezai müeyyidenin

tespitinde bir ölçüt olduğunu, bu niteliğin soruşturmanın şikayete bağlı olarak mı yoksa re'sen mi yürütüleceğini, uzlaşma, basit yargılama gibi bir takım fail lehine olan özel usul yargılamasına tabi olup olmayacağını, son tahlilde eylemi sabit görülen failin cezasını kapalı ceza infaz kurumunda çekip çekmeyeceğini belirlediği görülmektedir.

Kasten yaralama suçlarında, mağdurun yüzünde kalan emarenin "sabit iz" niteliğinde olup olmadığının tespiti sanık hakkında uygulanacak kanun maddesinin ve hükmedilecek cezanın saptanması açısından önem taşımaktadır. Yüzde sabit iz, yaralanma sonucu yüzde meydana gelen daimî, sürekli izler olarak tanımlanabilir (Balcı vd., 2019). Yüzde sabit iz konusunda mahkemenin mağdur üzerindeki yüzde sabit iz kalıp kalmadığı yönündeki gözlemi sanık hakkında hüküm kurmak için yeterli değildir. Yargıtay'ın yerleşik uygulamalarından da anlaşılacağı üzere mağdurun yüzünde sabit iz kalıp almadığı hususu çözümü özel uzmanlık, teknik bilgi gerektirdiğinden doktor raporları aracılığı ile saptanmalıdır. Bu konuda Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2014/3-1 Esas, 2014/256 Karar sayılı kararı oldukça açıklayıcı ve yol göstericidir. İzmir 15. Asliye Ceza Mahkemesi yüzde sabit iz konusunda mahkeme hakiminin yaptığı gözleme dayanarak mağdurenin yüzünde sabit iz (anılan tarihte çehrede sabit eser) kaldığı yönünde değerlendirme yapmıştır. Kararın Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nce bozulması üzerine aynı mahkeme 14.06.2012 tarih, 791-871 sayılı kararı ile eski hükmünde direnmiştir. Bunun üzerine uyuşmazlık Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na intikal etmiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu yaralanmanın yüzde sabit iz niteliğinde olup olmadığının çözümünün özel veya teknik bilgiyi gerektirdiği, hakimlik mesleğinin genel ve hukuki bilgisi ile anlaşılmasının mümkün olmadığından bilirkişiye başvurulmasının zorunlu olduğu şeklindeki nihai kararı ile tartışmayı sonlandırmıştır (Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2014/3-1 Esas, 2014/256 Sayılı Kararı).

Yüzde sabit izin tespitine yönelik rapor düzenlenmesi, raporlar arasında çelişki ve itirazların giderilmesi adli tıp kurumunun görevleri arasındadır. 1982 Tarihli ve 2659 Sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu Md.2/a hükmüne göre Adli Tıp Kurumu resmi bilirkişidir. Adli Tıp Kurumu yapılanması yakın zamanda değişikliğe uğramıştır. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile getirilen yeni düzenleme raporlar arasındaki çelişkilerin giderilmesi ve benzer konularda üst kurulların görevlendirilmesi gibi Adli Tıp Kurumu yapılanmasına dolayısıyla rapor sürecine etki etmiştir.

2. BİLİRKİŞİ OLARAK ADLİ TIP KURUMU VE YAPILANMASI

Adli tıp, temel olarak adli olduğu düşünülen olayların niteliğinin tespiti, yaralama ve ölüm gibi vakalarda, meydana gelen bu sonucun sebebi ile, bıraktığı iz ve delilleri de kapsayacak şekilde tespitini amaçlayan multidisipliner bir bilim dalıdır (Polat, 2006). Adli tıp uygulamaları, ceza hukukunun bilirkişilik esaslarına göre yürütülmektedir (Bilge, 2013). Kişinin sağlığını etkileyen her türlü adli olayda travmanın şiddetini tespit eden ve yargıya yol gösteren en önemli unsur adli raporlardır (Balcı ve Eryürük, 2009). Adli vakaların teşhis ve tedavi işlemleri yapıldığında veya adli mercilerin talep etmeleri halinde doktorlar adli rapor düzenler. Hekimlerin; muayene ve tedavi sorumluluğu bulunduğu gibi (1219 sayılı TŞSTİDK'nin 11 ve 13. maddeler, Sağlık Bakanlığı Teşkilat Kanunu'nun 31. maddesi, Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Kanunu'nun 10. maddesinde) de yer aldığı üzere adli tabiplik sorumluluğu, mesleki sorumluluk kapsamındadır. Adli tabiplik; adli ölü muayenesi adli otopsi, adli rapor (etkili eylem, cinsel saldırı, alkol, fiili ehliyet vs.) hazırlanması konularını kapsar. Adli tıp uzmanı olmayan hekimlerce de adli rapor düzenlenebilir. Hekim, adli vakalarda, olayın öyküsünü öncelikle kişiyi ve gerekirse hasta yakınlarını dinleyerek kayıt altına almalı ve sistematik tam bir fizik muayene yapmalıdır. Laboratuvar incelemeleri ve görgü tanıklarının ifadeleri ile anlatılanları teyit edilmeye çalışmalıdır. Muayeneye gelen adli vaka öncelikle yapılacak muayene ve takip edilecek işlem hakkında bilgilendirilmelidir (Güngör, 2018).

Adli rapor hususunda en önemli resmi bilirkişi kurumlarının başında Adli Tıp Kurumu gelmektedir. Adli Tıp Kurumu 1982 tarihli yasa ile resmi bilirkişi olarak kabul edilmiştir. Kanunun 1. Maddesine göre adalet hizmetlerinde bilirkişilik yapmak üzere kurulan Adli Tıp Kurumu'nun eğitim, araştırma gibi görevleri yanında konumuz ile ilgili en önemli görevi, Kanun'un 2. Maddesinin (a) bendinde tanımlanan "mahkemeler, hakimlikler ve savcılıklar ile kurumun uygun gördüğü alanlarda kamu kurum ve kuruluşları tarafından gönderilen adli tıp ile ilgili konularda bilimsel ve teknik görüş bildirmek" olarak düzenlenmiştir (14.04.1982 tarih ve 2659 sayılı kanun)

Adli Tıp Kurumu, merkez ve taşra örgütlenmesi olarak; Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Adli Tıp Başkanlar Kurulu, Adli Tıp Üst Kurulları, Adli Tıp İhtisas Kurulları, Adli Tıp İhtisas Daireleri, Adli Tıp Kurumu Grup Başkanlıkları, Adli Tıp Şube Müdürlükleri'nden oluşmaktadır. (Adli Tıp Kurumu Kanunu) İstanbul'daki merkez yapılanmada, "Adli

Tıp Üst Kurulları, Adli Tıp İhtisas Kurulları ve Adli Tıp İhtisas Daireleri” bulunmaktadır. Adli Tıp İhtisas Daireleri, mahkemeler ile hakimlikler ve savcılıklar tarafından gönderilen dosyalarla ilgili olarak gerekli incelemeler yapmakta ve sonucunu bir raporla tespit ederek ilgili makamlara göndermektedir. Adli Tıp İhtisas Kurulları, mahkemeler ile hakimlikler ve savcılıklar tarafından gönderilen dosyaları inceleyerek (lüzumu halinde, her türlü tetkikatı yaptırmak suretiyle ve gerektiğinde kişileri de muayene ederek) mütalaa düzenlemektedir. Adli Tıp Üst Kurulları ise

- Adli Tıp İhtisas Kurulları ve İhtisas Daireleri tarafından verilen, ancak mahkemeler, hakimlikler ve savcılıklarca kapsamı itibarıyla yeterince kanaat verici nitelikte bulunmaması sebebiyle (gerekçesi de belirtilmek suretiyle) bildirilen işleri,
- Adli Tıp İhtisas Kurullarınca oy birliği ile karara bağlanmamış işleri,
- Adli Tıp İhtisas Kurulları’nın verdiği rapor ve görüşler arasında ortaya çıkan çelişkileri,
- Adli Tıp İhtisas Kurulları ile İhtisas Daireleri’nin rapor ve görüşleri arasında ortaya çıkan çelişkileri,
- Adli Tıp İhtisas Kurulları ile Adli Tıp Kurumu dışındaki sağlık kuruluşlarının, heyet halinde verdikleri rapor ve görüşleri arasında ortaya çıkan çelişkileri, uzman üyelerinin katılımıyla incelemekte ve kesin karara bağlamaktadır (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatm/etin/19.5.4.pdf>, 2018).

Adli Tıp Kurumu, adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapmakla birlikte, adli tıp uzmanlığı ve yan dal uzmanlığı programları ile görev alanına giren diğer adli bilimlerin alanlarında sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemekte, bunlara ilişkin eğitim programları uygulamaktadır.

Adli Tıp Kurumu verdiği hizmetle kamu düzeninin korunmasına ve devamının sağlanmasına katkı sağlamaktadır. Suç ve suç araçlarının tespiti ile ceza adaletinin sağlanmasına katkı sağlamaktadır (Aycan, 2011). Kurum, adli tıp alanındaki resmi bilirkişilik ile ilişkili görevleri yanı sıra, adli bilimlerin kapsamındaki multidisipliner yaklaşımıyla birçok bilim dalına yönelik rapor sunmaktadır. Böylelikle, suçun teorisiyle uğraşan bilimlerin iş birliği ile toplum normlarının daha işlevsel ve korunabilir olmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak Adli Tıp

Kurumu, resmi bilirkişilik görevi ile çözümsüz kalan vakaları, bünyesindeki ihtisas dallarında ve üst birimi olan genel kurulunda değerlendirerek nihai sonuca bağlamaktadır (Tıraşçı vd., 2016).

Adli tıp ve çok boyutlu yaklaşımı olan adli bilimlerin, tüm dünyadaki artan gelişmelerle birlikte tıbbi, hukuki ve sosyal olguların aydınlatılmasında önemli rol almaktadır (Koç ve Can, 2010). Bir adli konuda, ne zaman uzmanlığa ihtiyaç duyulduğu ve özel/teknik bilgi gerektirip gerektirmediği, cumhuriyet savcısı veya hakim karar vermesi sonucu bilirkişi görevlendirilerek neticelendirilmektedir (Karaburun, 2017). Adli tıp hizmetleri, adaletin ortaya çıkmasına doğrudan katkıda bulunan ve hukuksal sorunların çözümünü güçlü biçimde sağlayan hizmetlerdir (Süer vd., 2015).

Yaralanmanın niteliğinin kesin olarak tespiti; özellikle, yüzde sabit iz kalıp kalmadığı, duyu ve organ kaybı olup olmadığı, gibi hususlarda ilgili hekimlerce veya özelliğine göre adli tıp kurumunca yapılmaktadır (Polat, 2020). Yaralanmanın niteliği, ceza yasasının yaralamaya ilişkin maddesinde yer alan hangi fıkra hükmünün uygulanacağını saptanması açısından önem arz etmektedir. Yine, yargılama sonucu hüküm kurulmasında yargıcın takdir hakkını kullanarak, cezanın alt veya üst haddenden verilmesine yol gösterici olması açısından da önem taşımaktadır.

Uygulamada yüzde sabit iz kalıp kalmadığına ilişkin raporun soruşturma aşamasında alınması temel prensip olmakla birlikte, soruşturma aşamasında alınan geçici veya kesin raporda yüzde sabit iz kalıp kalmadığına dikkat edilmemesi, geçici raporda yüzde sabit iz yönünden değerlendirmenin altı ay sonra yapılabileceğinin yer alması sebebi ile rapor alınmadan dava açılması, soruşturma aşamasında raporların kendi içinde veya geçici rapor ile kesin rapor arasında çelişki bulunması sebebi ile yargılama aşamasında da rapor alınması veya çelişkinin giderilmesinin adli tıp raporları ile sağlanması mümkündür (Özbek, 2016).

Yüzde sabit iz konusunda alınan geçici ve kesin raporların yetersiz veya çelişkili olması hallerinde yeterli rapor alınması ya da raporlar arasındaki çelişkilerin giderilmesi, Adli Tıp Kurumu (ATK) bünyesindeki üst kurullardan görüş alınmasını gerektirmektedir.

Adli Tıp Üst Kurulları, Adli Tıp Kurumu Başkanının başkanlığında, ilgili adli tıp ihtisas kurulları başkan ve üyelerinden oluşur. İlgili ihtisas kurullarının iş alanlarına ilişkin dosyalar, Adli Tıp Üst Kurullarında görüşülür. Adli Tıp Üst Kurulları, Adli Tıp Kurumu Başkanının başkanlığında ilgili ihtisas kurullarının

başkan ve üyeleri ile 6'ncı maddenin ikinci fıkrası uyarınca Üst Kurullara katılması gereken adli tıp ihtisas dairesi başkanı veya vekilinin iştiraki ile toplanır. Adli Tıp Üst Kurullarına ihtisas kurulları başkan ve üyelerinin en az üçte ikisinin iştiraki zorunludur. Kararlar çoğunlukla alınır.

Adli Tıp Üst Kurulları ve ihtisas kurulları ilgili kişileri gerektiğinde muayeneye çağırabilir ve bunları usulüne göre dinleyebilir, her türlü tetkikatı yapar veya yaptırabilir. Adli Tıp Üst Kurulları kararları nihai olmakla beraber mahkemelerin delilleri serbestçe takdir hususundaki yetkilerini kısıtlamamaktadır.

3. CEZA DAVALARINDA İSTİNAF KANUN YOLU VE BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ

Ceza davalarında yargılama süreci maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını sağlayarak hakkın sahibine teslimini amaçlamaktadır. Buna rağmen yargılama sonucu verilen hüküm her zaman doğru ve hukuka uygun olmayabilir. Bu sebeple ceza davası sonucunda ilk derece veya bir üst mahkemece verilen kararın yeniden incelenmesine imkan tanıyan düzenlemeler hukuk sistemlerinde yerini almıştır. Bu yaklaşım hukuk güvenliği ilkesinin yansıması olarak değerlendirilebilir (Ercevhair, 2022: 369-370). Mahkeme kararlarının hukuka uygun olup olmadığının üst mahkemelerce denetlenmesi temelini anayasadan almaktadır. 1982 Anayasası'nın 36. Maddesi herkesin adil yargılanma hakkına vurgu yaparken, anılan hususu da kapsamına almıştır (T.C. Anayasası, Md.36). Anayasa'nın 138/4. maddesi yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğunu hüküm altına alırken bu organlar ve idarenin mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceğini, yargılama makamlarınca verilen kararların incelenmesi ve bu kararlardaki hataların giderilmesinin yine yargılama makamlarınca gerçekleştirileceğini hüküm altına almıştır (T.C. Anayasası, Md.138/4). Anayasa'nın 154. Maddesinde Yargıtay'ın kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı adliye mahkemelerince verilen karar ve hükümlerin son inceleme mercii olarak tanımlanması da mahkeme kararlarının denetimi konusunda anayasal dayanağı oluşturmaktadır (T.C. Anayasası, Md.154). Yargıtay'ın artan uyumsuzluklar karşısında iş yükünün artması sebebi ile ülkemizde istinaf kanun yolu düzenlemesi yapılmıştır. Bu bağlamda ilk derece mahkemelerinin kararlarının maddi mesele ve hukuksal açıdan denetimini sağlayan istinaf kanun yolu hukuk sistemimize dahil edilmiştir (Özen, 2016: 2335). Bu çerçevede 2004 yılında

"07/10/2004 tarih ve 25606 sayılı Resmi Gazete yayımlanan 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun" ile Bölge Adliye Mahkemeleri kurulmuştur. İlgili kanun gereği kurulan BAM'leri 2016 yılında faaliyete geçmiştir. 5235 sayılı Kanun'un 33. maddesine göre; bölge adliye mahkemeleri adli ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kesin olmayan karar ve hükümlere karşı yapılacak itirazları hükme bağlar. İstinaf kavramını geniş anlamda ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu hükmün bozulması ile yeni bir hüküm tesisi, dar anlamda ise kararın maddi ve hukuki eksikliklerinin incelenerek bozulması ile bu kapsamda işlem yapılması olarak sınıflandırmak mümkündür (Karakoyunlu, 2023: 249-251.) İstinaf kanun yolunda bozma istisnai olduğu gibi ancak CMK m. 280/1-e, f bentlerinde sayılan sebeplerle sınırlı bir karar türüdür (Birtek, 2023: 472). İstinaf denetiminin itiraz ve temyiz gibi farklı kanun yollarıyla ortak ve farklı birçok yönü olsa dahi nihayetinde kendine özgü bir denetim muhakemesi kurumu olduğu söylenebilir. (Özbay, 2021: 1801). İstinaf, mahkemelerce verilen kararların BAM tarafından bozma ya da davanın yeniden görülmesine olanak tanımaktadır. CMK'nın 280/1. Maddesinin (a) bendinde istinaf nedenleri "usule veya esasa ilişkin herhangi bir hukuka aykırılık", "delillerde veya işlemlerde herhangi bir eksiklik" ve "ispat bakımından değerlendirmenin yerinde" olmaması şeklinde hukuka aykırılıklar bu kapsamdadır. BAM, maddi meseleyi incelerken, ilk derece mahkemesinin hüküm verirken kullandığı delilleri yeniden değerlendirir. CMK istinafta yalnızca tartışmalı olan delillerin yeniden incelenmesi yöntemini kabul etmiştir (Özen, 2016: 2353).

4. YÜZDE SABİT İZ KALMASININ YARGILAMA SONUCU VERİLECEK HÜKME ETKİSİ

Kasten yaralama suçlarının ceza kanunumuz kapsamında suç olarak tanımlandığına yukarıda değinmiştik. Kasten yaralama TCK 86/1 maddesinde: başkasına kasten acı verilmesi, sağlığının veya algılama yeteneğinin bozulması olarak tanımlanmıştır. Kasten yaralama suçlarında ceza soruşturma ve kovuşturmasına esas adli raporun içeriği, soruşturma sürecinde şüpheli, yargılama aşamasında ise sanık hakkında verilecek karara doğrudan etki etmektedir.

Yaralanmanın yüzde sabit iz bıraktığının tespiti halinde soruşturma mağdurun şikâyeti aranmaksızın (re' sen) kamu adına yürütülecektir. Kovuşturmanın devamında sanığın eylemi sabit görülerek mahkûmiyet hükmü tesis edildiğinde

ceza miktarında artırım yapılması gerekliliği ve bu durumun sanık lehine olan hükmün açıklanmasının geriye bırakılması, erteleme, seçenek yaptırımlara çevirme gibi kanun hükümlerinin uygulanması noktasında belirleyiciliği, konunun detaylı incelenmesini zorunlu kılmaktadır (Özgenç, 2016). Ceza yasaları, bazı suçlar açısından sabit bir ceza tayin etmemekte, cezanın alt ve üst sınırlarını göstererek bu sınırlar içerisinde cezayı belirleme yetkisini hâkime bırakmaktadır. Yargıcın suçun kanunda belirlenen cezasının alt ve üst sınırı arasında tayin ettiği cezaya “temel ceza” denir. Hâkim, temel cezayı belirledikten sonra artırım ve indirim sebeplerini uygulayarak sonuç cezayı belirler (Artuç, 2018). Yaralanma eylemi nedeni ile mağdurun yüzünde sabit eser kalıp kalmadığı hususunda verilecek birbirinden farklı raporun, adli süreçte sonucu ne şekilde etkileyeceğini daha açık ve anlaşılır şekilde göstermek ve konunun önemine dikkat çekmek amacı ile aşağıda örnek olay yöntemi kullanılarak konu açıklanmıştır

OLAY: Sanığın mağdurla tartıştığı, tartışma esnasında mağdurun yüzüne yumruk vurmak sureti ile yaraladığı ve kaşında açıklık meydana gelmesine sebep olduğu olayda,

1.DURUM: Mağdurun yaralanmasının, yüzde sabit iz kalmasına sebep olmadığı ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilir nitelikte olduğunun doktor raporu ile saptandığını varsayarsak, eylem sonucunda meydana gelen yaralanma 5237 sayılı TCK’nın 86/2 maddesine göre şikâyet tabi olup, mağdurun sanık hakkında şikâyetçi olmaması halinde soruşturma aşamasında şikâyet yokluğu nedeni ile kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilecek ve şüpheli hakkında dava açılmayacaktır. Mağdurun şikâyetçi olması halinde TCK’nın 86/2 maddesinde kalan yaralama suçu 5271 Sayılı CMK’nın 253 ve devamı maddeleri kapsamında uzlaşma kapsamında bulunduğundan Cumhuriyet başsavcılıkları nezdinde bulunan uzlaştırma bürolarında uzlaşma sağlanmaya çalışılacak, taraflar arasında uzlaşmanın sağlanması halinde C.Savcılarınca takipsizlik kararı verilecektir. Taraflar arasında uzlaşmanın sağlanamaması halinde Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından iddianame düzenlenerek dava açılacaktır. Yargılama aşamasında da şikayetten vazgeçme mümkün olmakla birlikte anılan süreçte şikayetin devam ettiği varsayımında; mahkemece suçun sabit görülmesi halinde; TCK’nın 86/2 maddesi çerçevesinde sanık hakkında dört ay ile bir yıl kadar hapis ya da adli para cezasına hükmolunabilecek, sanık hakkında, en üst haddenden ceza tayin edilse dahi, sanığın adli sicil kaydında engel bir hüküm olmaması halinde CMK’nın 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geriye bırakılması,

erteleme, seçenek yaptırımlar gibi sanığın lehine olan hükümler uygulanabilecektir.

2.DURUM: Mağdurun adli raporunda yaralanmasının, basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek vasıfta olduğu ve mağdurun yüzünde sabit iz bıraktığı mütalaa edilmiştir. Bu halde eylem 5237 sayılı TCK’nın 86/1 ve 87/1-c maddesine göre şikâyet tabi olmayıp, Cumhuriyet Savcılığınca re’ sen soruşturma yürütülecektir. 5271 sayılı CMK’nın 253 ve devamı maddelerinde sayılan suçlardan olmadığından, uzlaştırma prosedürü uygulanamayacaktır. Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından sanığın eylemine uyan TCK’nın 86/1 ve 87/1-c maddeleri uyarınca cezalandırılması istemi ile iddianame düzenlenerek dava açılacaktır. Mahkemece suçun sabit görülmesi ve asgari haddenden ceza tayin edilmesi halinde, sanık hakkında TCK’nın 86/1 maddesi uyarınca bir yıl hapis cezası verilecek, 87/1-c maddesi uyarınca temel ceza bir kat artırılarak 2 yıl hapis cezasına yükseltilecek, ancak 87/1.fıkra, son cümle uyarınca bu şekilde belirlenen temel ceza 3 yıldan az olamayacağından mahkemece temel ceza üç yıl olarak belirlenecektir. Sonuç ceza iki yılın üzerinde kaldığından CMK’nın 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geriye bırakılması, erteleme, seçenek yaptırımlar gibi sanığın lehine olan hükümler uygulanamayacak, sanık cezasını kapalı ceza infaz kurumunda çekecektir. Örneklemede görüldüğü üzere adli muayene raporlarının isabetli olması, hukuk güvenliği, kanun önünde eşitlik ilkeleri, adil yargılanma. lekelenmeme hakları açılarından önem arz etmektedir. Aksi durum kişi hak ve özgürlüklerinin ihlali anlamına gelecek, kişilerin mağduriyetine yol açacağı gibi toplumun hukuka olan inancının sarsılmasına da sebep olacaktır.

5. YÜZDE SABİT İZ TARTIŞILAN BAM KARARLARININ İNCELEME VE ANALİZİ

Kasten yaralama suçunun nitelik halleri arasında yer alan yüzde sabit iz kalmasına sebep olacak şekilde yaralama konusunda hükmeye bağlanan BAM kararlarının incelenmesinde kullanılan gereç nicel içerik analizidir. UYAP sisteminde üst derece mahkemelerinin kararlarının arandığı kısımdan arama yapılması yöntem olarak kullanılmıştır. Üst derece yargı kararlarından Bölge Adliye Mahkemeleri kararları seçilerek, bozma kararları filtrelenmek sureti ile belirli tarih aralığındaki kararlara erişilmiştir. Erişilen kararlar altı temel kriter çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın desenini basit yüzde hesabı ile özetleyebiliriz. Kasten yaralama suçlarında yaralamanın nitelikli halleri kapsamında değerlendirilen mağdurun yüzünde sabit iz kalması

konusu ilk derece kararlarının bozma gerekçeleri üzerinden araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise, ilk derece mahkemelerinin kararlarını inceleyen bir üst yargılama merci olan bölge adliye mahkemelerinin (01.11.2024)- (01.02.2025) tarihleri arasında kasten yaralama suçlarında “yüzde sabit iz” konusunun tartışıldığı bozma ilamlarına ilişkin kararlarıdır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Söz konusu tarih aralığının seçilme sebebi ise tarih aralığının güncel olması ve yeterince örnek barındırmasıdır. Belirtilen tarih aralığındaki Bölge Adliye Mahkemesi Kararları “yüzde sabit iz” anahtar kelimesi ile taranarak toplam 236 karara erişilmiştir. Kararlardan 24 tanesi anılan anahtar kelimeyi içermekle birlikte kararların taksirle yaralama suçlarına ilişkin olması sebebi ile dışlanmıştır. Elde kalan 212 karar analiz edilmiştir. Anılan tarih dışında ve taksirle yaralamaya ilişkin kararlar ceza davaları araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Veri toplama araçları ve analiz yöntemine değinecek olursak, Araştırmanın örnekleme Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) olarak adlandırılan T.C. Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatlarının, dijital ortama taşınmış unsuru üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın, yerel mahkeme kararlarının bozulmasındaki nedenleri tespit etmek, bu açıdan

adli hataların neler olduğunu anlamak ve en aza indirilmesi için öneriler sunmak, daha nitelikli kararlar verilebilmesi ve bu şekilde hukuk güvenliğinin sağlanması için tespitler yapmak şeklindeki amaçlarına uygun olarak, örneklem şu araştırma soruları bakımından incelenmiştir: Bölge Adliye Mahkemesi kararlarına yansıyan yaralama suçlarında yüzde sabit iz kalması ile ilgili kararların bozulma gerekçeleri neler olduğu araştırılmıştır. Araştırma sorularına uygun olarak incelenen kararlardan elde edilen sonuçların yüzde oranları tablo halinde sunulmuştur. Yargıtay kararlarına yansıyan yaralama suçlarında yüzde sabit iz kalması ile ilgili bozma kararlarından yola çıkarak soruşturma ve kovuşturmalarda dikkat edilecek hususlar tespit edilerek çalışmanın sonuç bölümünde değerlendirilmiştir.

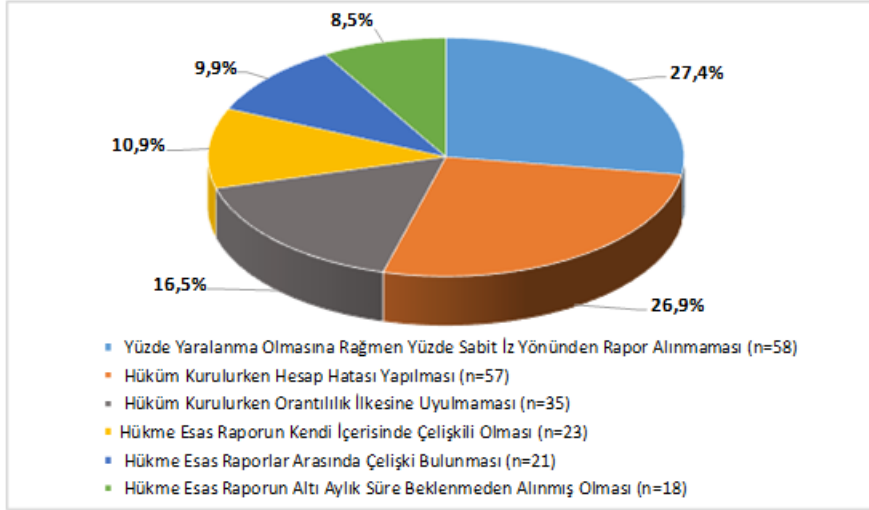
6. BULGULAR

Bölge Adliye Mahkemesi karar arama ekranından elde edilen, (01.11.2024)- (01.02.2025) tarihleri arasında verilen 212 adet bozma hükmü içeren yüzde sabit izle yaralanma sonucu doğuran kasten yaralama suçlarına ilişkin ceza davalarına yönelik bulgular bu bölümde paylaşılmıştır. Yüzde sabit iz kalması ile sonuçlanan yaralama suçlarında Bölge Adliye Mahkemesi'nin bozma gerekçeleri yüzdeleri ile birlikte Tablo 1'de paylaşılmıştır.

Tablo 1: Yüzde Sabit İz Kalması İle Sonuçlanan Kasten Yaralama Suçlarında Bölge Adliye Mahkemelerinin Bozma Gerekçelerinin Oranları (Yüzde / Sayı)

BOZMA GEREKÇELERİ	YÜZDE	SAYI
Yüzde Yaralanma Olmasına Rağmen Yüzde Sabit İz Yönünden Rapor Alınmaması	27.36	58
Hüküm Kurulurken Hesap Hatası Yapılması	26.89	57
Hüküm Kurulurken Orantılılık İlkesine Uyulmaması	16.51	35
Hükme Esas Raporun Kendi İçerisinde Çelişkili Olması	10.85	23
Hükme Esas Raporlar Arasında Çelişki Bulunması	9.91	21
Hükme Esas Raporun Altı Aylık Süre Beklenmeden Alınmış Olması	8.49	18
TOPLAM	100	212

Şekil 1: Yüzde Sabit İz Kalması İle Sonuçlanan Kasten Yaralama Suçlarında Bölge Adliye Mahkemelerinin Bozma Gerekçelerinin Oranları (Yüzde)

6.1. Yüzde Yaralanma Olmasına Rağmen Yüzde Sabit İz Yönünden Rapor Alınmaması

Suç teşkil eden eylem nedeni ile mağdurun yüzünde bir yaralanma meydana gelmişse, yaralanmanın TCK'nın 87/1-c maddesinde belirtilen şekilde yüzde sabit iz oluşturup oluşturmadığı özel ve teknik bilgiyi gerektiren bir konu olup, mağdurun beyanı ya da hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözümleme ihtimali bulunmadığından bu değerlendirmenin ancak bilimsel verilere dayanan, istikrar kazanmış adli tıp uygulamaları doğrultusunda alınan raporla tespiti gerekmektedir. Düzenlenen adli raporda yaralanmanın niteliğinin belirlenmesi ve ayrıca yüzde sabit eser oluşturup oluşturmadığının açıkça gösterilmesi gerekmektedir. Bu husus eylemin şikayete tabi olup olmadığını, uzlaşma hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağını, dava açılması halinde kovuşturmanın basit yargılama usulüne tabi olup olmayacağını belirleme noktasında son derece önem arz etmektedir. Diğer yandan soruşturma aşamasında bu eksiklik giderilmeden kovuşturma aşamasına geçildiğinde, yaralanmanın mahiyetine göre eksik işlemlerin tamamlanması süre alacak ve bu durum yargılamanın makul sürede sonuçlandırılması ve usul ekonomisi ilkelerine aykırılık teşkil edebilecektir. Kararlar arasında örnek olarak bahsetmek istediğimiz Antalya BAM kararına değinecek olursak mağdurun Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesinden aldırılan raporunda sol mandibula ramusunda deplase fraktür olduğu tespit edilmiş, ancak ilk derece mahkemesince mevcut yaralanmasının yüzde sabit eser oluşturup

oluşturmadığı hususunda rapor aldırılmamıştır. Hükmü inceleyen Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesi 2023/1115 Esas, 2023/3079 Karar sayılı ilamı ile bu eksikliği hukuka aykırı bulmuş, hükmün bozulmasına karar vermiştir. Yine Denizli BAM 4.CD'nin 2024/314 Esas- 2024/322 Karar sayılı dosyasına konu olayda, kesin hekim raporunda yaralanmanın yüzde sabit iz neden olduğu bildirilmesine karşın ilk derece mahkemesince duruşma esnasında yapılan gözlem neticesinde çehrede yaralanma oluşmadığı değerlendirilerek sanık hakkında TCK'nın 87/1-c maddesinin uygulanmamasına karar verilmesi hukuka aykırı bulunmuş, mağdurun yeniden sağlık kuruluşuna sevkı ile yüzde sabit iz oluşup oluşmadığı konusunda yeni bir rapor alınması için bozma kararı verilerek dosya ilk derece mahkemesine gönderilmiştir. Yüzde sabit iz yönünden rapor alınmamasına yönelik kararları incelediğimizde bir kısım BAM kararlarında yüzde yaralanma bulunduğu ilk raporda yer aldığı ancak buna rağmen yüzde sabit iz yönünden rapor alınmadığı hususunda olduğu görülmektedir.. Çalışmamızda incelenen BAM kararlarının yüzde 27.36'lık kısmı anılan şekilde rapor eksikliklerine dayanmaktadır.

6.2. Hüküm Kurulurken Hesap Hatası Yapılması

TCK'nın "Cezanın Belirlenmesi" başlıklı 61. maddesinde cezanın ne şekilde belirleneceği ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Hakim, ceza hükmü tesis ederken bu madde hükümlerine riayet etmelidir. Aksi uygulama hukuka aykırılık teşkil edecektir. Anılan maddenin 1. fıkrasına göre hâkim, somut olayda; suçun işleniş biçimini, suçun işlenmesinde kullanılan araçları, suçun işlendiği

zaman ve yeri, suçun konusunun önem ve değerini, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını, failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını, failin güttüğü amaç ve saiki, göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanunî tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler. Aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre bir suçun temel şekline nazaran daha ağır veya daha az cezayı gerektiren birden fazla nitelikli hâllerin gerçekleşmesi durumunda; temel cezada önce artırma sonra indirme yapılır. Beşinci fıkrasına göre ise yukarıdaki fıkralara göre belirlenen ceza üzerinden sırasıyla teşebbüs, iştirak, zincirleme suç, haksız tahrik, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsî sebeplere ilişkin hükümler ile takdiri indirim nedenleri uygulanarak sonuç ceza belirlenir. 10.fıkrasına göre kanunda açıkça yazılmış olmadıkça cezalar ne artırılabilir, ne eksiltilebilir, ne de değiştirilebilir. (TCK 61)

Uygulamada sıklıkla karşılaşılan hatalardan biri, TCK'nın 61. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkrasında yer verilen sıralamaya uyulmadan hüküm tesisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yüzde sabit eser oluşturan yaralama eylemi nedeni ile verilen mahkumiyet hükmünde temel ceza TCK'nın 86/1 maddesine göre TCK'nın 3. ve 61. maddesinde yer alan ölçütler çerçevesinde belirlendikten sonra aynı Kanun'un 87. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereği 1 kat artırılması neticesinde bulunan cezanın 3 yılın altında kalması durumunda 5237 sayılı Kanun'un 87 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi gereği 3 yıl hapis cezasına çıkarılmalıdır. Ancak eylemde TCK'nın 86. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ağırlaştırıcı nedenler yani yaralama eyleminin üst soya, altsoya, eşe, boşandığı eşe, kardeşe karşı, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda olan kişiye karşı, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeni ile, kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, silahla, canavarca hisle gerçekleştirilmiş olması halinde ceza 5 yıldan az olamaz.

Örnek karardan bahsetmek gerekirse, Samsun BAM 4. Ceza Dairesinin 2023/1769 E. 2024/2839 K. Sayılı ilamında, kasten yaralama suçuna ilişkin temel cezada 5237 sayılı Kanunun 86/3-e maddesi uyarınca arttırım yapılması gerektiğinin, bu halde, kabul ve uygulamaya göre 87/1-son son cümlesi uyarınca netice cezanın 5 yıldan az olamayacağının gözetilmemesi gerekçesi ile ilk derece mahkemesinin kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Yine, Antalya BAM 4. Ceza Dairesinin 2021/2375 Esas, 2021/2685 Karar sayılı dosyasında, yaralama eylemi silahtan sayılan bir aletle gerçekleştirilmiş,

eylem sonucunda mağdurun yüzünde sabit eser oluşmuştur. İlk derece mahkemesi TCK.nun 86 (1) maddesi uyarınca TCK 87 madde kapsamında birden fazla ağırlaştırıcı neden bulunması sebebiyle temel cezayı teşdiden belirlemiş, eylemin silahtan sayılan aletle gerçekleştirmiş olması sebebiyle TCK.nun 86 (3)-e ve son maddeleri uyarınca cezasında 1/2 oranında artırım yapmış, sanığın, eylemi sonucunda katılanın yüzünde sabit iz olduğundan TCK'nun 87/1-c-son maddesi uyarınca takdiren 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına yer verilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi katılanın yüzünde sabit eser oluşması nedeniyle TCK'nın 86/1, 86/3-e maddeleri gereğince belirlenen cezadan TCK 87/1-c maddesi gereğince uygulama yapılarak, ceza bir kat artırılmadan doğrudan TCK 87/-son maddesi gereğince uygulama yapılmasını ve temel ceza belirlenirken, TCK 3 ve 61. maddelerinde belirtilen ilkeler gözetilerek alt sınırdan uzaklaşılması gerektiği hallerde, temel cezanın sonuca etkili olacak şekilde belirlenmemesi, aleyhe istinaf olmadığından eleştiri konusu yapılmakla yetinmiştir.

Mağdurun yaralanmasının TCK'nın 87/1- c maddesi kapsamında yüzde sabit eser oluşturmaya yanında TCK'nın 87/3 maddesi kapsamında vücutta kemik kırığı meydana gelmesi durumunda sanık en ağır netice doğuran artırım nedeninden sorumlu tutulmak suretiyle TCK'nın 86/1, 87/1-c, 87/1-son. maddeleri uyarınca cezalandırılmalı, ayrıca TCK'nın 87/3.maddesi uygulanarak artırım yapılmamalı, bu husus temel cezanın tayininde göz önünde bulundurulmalıdır.

Ankara BAM 1.CD' nin incelediği bir dosyada, ilk derece mahkemesi, katılanı hayat fonksiyonlarını 2. derecede etkileyen kemik kırığı ve yüzde sabit eser oluşacak şekilde yaralayan sanığın yargılamasında, temel cezayı TCK 86/1 maddesi gereğince, suçun işleniş şekli ve sanığın adli sicil kayıtlarıyla da sabit suç işleme konusundaki yoğun temayülüne göre takdiren ve teşdiden 1 yıl 6 ay hapis olarak belirlemiş, sanığın eylemi sonucu mağdurda kemik kırığı olduğundan TCK 87/1 maddesi gereğince 1/6 oranında arttırılarak ceza 1 yıl 9 aya çıkarılmış, sanığın eylemi sonucu mağdurun yüzünde sabit eser kaldığı anlaşıldığından TCK 87/1-c-son maddesi gereğince hükmolunacak ceza 3 yıldan az olamayacağından neticeten 3 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Daire 2019/1078 Esas ,2020/824 sayılı kararı ile katılanı hayat fonksiyonlarını 2. derecede etkileyen kemik kırığı ve yüzde sabit eser oluşacak şekilde yaralayan sanığın en ağır netice doğuran artırım nedeninden sorumlu tutulmak suretiyle TCK'nın 86/1, 87/1-c, 87/1-son.

maddeleri uyarınca cezalandırılması gerektiğinin gözetilmeyerek yazılı şekilde hüküm kurulması gerekçesi ile hüküm fıkrasından TCK'nın 87/3 maddesinin uygulandığı bölümü çıkararak hükmün düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir.

TCK'nın 87/1-c maddesi kapsamında yüzde sabit iz oluşmasına neden olan eylem aynı zamanda mağdurun TCK'nın 87/2.maddesinde yer alan , iyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa ya da bitkisel hayata girmesine, duyarlarından veya organlarından birinin işlevini yitirilmesine, konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına, yüzünün sürekli değişikliğine, gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesi sonucuna yol açmışsa , 87/1-c maddesi artırım maddesi olarak uygulanmayacak, yüzde sabit eser oluşması temel ceza tayininde gözetilecektir. Gaziantep BAM 1. CD. 2022/2604 E.2025/47 K. Sayılı ilamında bu hususa değinmiş, ilk derece mahkemesinin TCK'nın 87/1-c maddesi ile TCK'nın 87/2-b maddesi birlikte uygulanmak suretiyle hüküm kurmasını eleştirmiştir. Çalışmamızda yüzde 26.89 oranında hüküm kurmada anlatılan şekilde yapılan hatalar yüzünden kararların bozma sebebi yapıldığı tespit edilmiştir.

6.3. Hüküm Kurulurken Orantılılık İlkesine Uyulmaması

“Suç ve cezada orantılılık ilkesi” Türk Ceza Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenmiştir.Bu düzenleme uyarınca suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunmalı, mahkeme kararları yorum ve uygulamaları ile işlenen suçun ağırlığıyla orantılı cezaların verilmesine katkı sağlamalıdır (TCK MADDE 3). Bu nedenle sanığın yaralama eylemi ile TCK'nın 86 ve 87. maddesinde yer alan nitelikli hallerden birden fazlasını ihlal etmesi halinde temel cezanın yarı oranda artırımı sabit olduğundan, suç ve cezada orantılılık ilkesi gereği, temel ceza alt sınırdan uzaklaşılarak belirlenmeli, nitelikli hale ilişkin artırım maddeleri bu temel ceza üzerine uygulanarak sonuç cezaya ulaşılmalıdır. Örnek olayda ilk derece mahkemesi, sanığın eylemi sonucunda katılanın vücudunda hem kemik kırığı hem de yüzde sabit eser gelmesine rağmen temel cezayı alt sınırdan belirlemiş, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 2024/2905 E.-2024/3533 K. sayılı kararında bu uygulamayı TCK 61. maddesindeki ölçütler ve TCK 3. maddesindeki orantılılık ilkesi gözetilerek TCK 86/1 maddesi gereği temel cezaya hükmedilirken meydana gelen zararın ağırlığı ve kastın yoğunluğu dikkate alınarak sonuca etkili olacak şekilde alt sınırdan uzaklaşılması sureti ile eksik ceza belirlenmesi gerekçesi ile eleştirmiş

aleyhe istinaf başvurusu bulunmadığından bozma yoluna gitmemiştir. İncelediğimiz kararların yüzde 16.51 l anılan sebeple bozulmuştur.

6.4. Hükme Esas Raporun Kendi İçerisinde Çelişkili Olması

TCK'nın 86. maddesinin 1. fıkrasında basit tıbbi müdahale ile giderilemeyen yaralanmalar, aynı maddenin 2. fıkrasında ise basit tıbbi müdahale ile giderilebilir yaralanmalara ilişkin cezai müeyyideler yer almaktadır. Bu nedenle yaralanma ile sonuçlanan eylemlerde alınan adli raporda yaralanmanın mahiyetinin açıkça hangi kapsamda olduğu gösterilmelidir. Ancak Adli Tıp Kriterlerine göre yüzde sabit eser bırakan yaralanmanın basit tıbbi müdahale ile giderilebilir olduğunun kabulü mümkün değildir. Bu şekilde düzenlenen raporun hükme esas yeterlilikte kabulü mümkün değildir. Alınan adli raporda yaralanmanın yüzde sabit eser oluşturduğu tespit edildikten sonra yaralanmanın basit tıbbi müdahale ile giderilebilir olduğu yönündeki mütalaa dikkate alınmayacak Yargıtay yerleşik içtihatları ve Adli Tıp Kriterleri ışığında temel ceza TCK'nın 86/1 maddesine göre belirlenecektir. Nitekim Antalya BAM 1.CD'nin 2020/1270 Esas, 2020/1218 sayılı kararında yüzde sabit eser mahiyetindeki yaralanmanın basit tıbbi müdahale ile giderilemeyeceği, eylemin TCK'nın 86/2 maddesi kapsamında değil, 86/1 maddesi kapsamında olacağı bu nedenle sanık hakkında temel cezanın TCK 86/1 maddesi gereğince belirlenerek ve sanık hakkında, TCK 86/1,3-a-e, 87/1-c-son maddeleri uygulanarak cezalandırılması gerekirken, sanık hakkında TCK 86/1 yerine TCK 86/2 maddesi gereğince temel cezanın belirlenmesi suretiyle sanığın cezalandırılmasının usul ve yasaya aykırı bulmuş, ancak bu hukuka aykırılık sonuç cezaya etkili bulunmadığından eleştiri konusu yapılmıştır. Yüzde 10.85 kararın anılan gerekçe ile bozulduğu tespit edilmiştir.

6.5. Hükme Esas Raporlar Arasında Çelişki Bulunması

Yaralama eyleminin yüzde sabit eser oluşturup oluşturmadığına ilişkin soruşturma ve kovuşturma aşamalarında farklı birimler tarafından düzenlenen adli raporlar arasında çelişki bulunması halinde mahkeme tarafından bu çelişki giderilip, yaralanmanın mahiyeti belirlenmeden hüküm tesisi bir diğer bozma nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Örnek olayda ilk derece mahkemesi tarafından katılanın yaralanmasının mahiyetinin belirlenmesi için Denizli Adli Tıp Grup Başkanlığından rapor alınmış bu raporda yaralanmasının yüzde sabit iz oluşturduğu mütalaa edilmiştir. Mahkeme bu defa Pamukkale Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlığından

rapor düzenlenmesini talep etmiş, alınan raporda yüzde sabit iz oluşturmadığı tespit edilmiş, mahkeme Pamukkale Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlığı'nın kurul raporunu hükme esas almıştır. Antalya BAM 4.CD. 2024/534 E. 2024/1437 K. Sayılı ilamı ile birbiri ile çelişik raporlar bulunduğu, katılan sanığa ait tedavi evrakları ile birlikte yukarıda bahsedilen raporlar da eklenerek Adli Tıp Kurumu İlgili İhtisas Dairesine sevkini sağlanarak muayenesi yapılmak suretiyle TCK 87/1-c maddesi kapsamında yüzde sabit eser oluşup oluşmadığı yönünde rapor aldırılmaksızın karar verilmesini hukuka aykırı bulmuş, ve bozma kararı vererek dosyayı eksikliğin giderilmesi için ilk derece mahkemesine göndermiştir.

Bir diğer olayda ilk derece mahkemesi, Soma Devlet Hastanesinin "darbeye bağlı kalıcı hasar bulunmadığının" belirtilmesine, Bergama Devlet Hastanesinin raporunda sabit eserle ilgili bir saptama yapılmamasına rağmen Adli Tıp Kurumu Manisa Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nün raporunda "yüzde sabit eserden" söz edilmesi karşısında raporlar arasındaki çelişki giderilmeden ve bu konuda İstanbul Adli Tıp Kurumu ilgili ihtisas dairesinden rapor aldırılmadan TCK'nın 87/1-c maddesini uygulayarak hüküm kurmuş, İzmir BAM 21. Ceza Dairesi 2024/823 Esas ve 2024/1104 K. sayılı ilamı ile hukuka aykırı kararın bozulmasına karar vermiştir. Yüzde 9.91 oranında karar anılan sebeple bozulmuştur.

6.6. Hükme Esas Raporun Altı Aylık Süre Beklenmeden Alınmış Olması

Yüzde kalan izin "sabit iz" olarak değerlendirilmesi için, iyileşme sürecinin tamamlanması beklenmelidir. Adli Tıp Kurumu uygulama ve kriterleri ile yerleşik Yargıtay içtihatlarına göre yaralanma eylemi sonucunda mağdurun yüzde sabit iz kalıp kalmayacağı yönündeki raporun olay tarihinden en az iyileşme süreci olarak belirlenen 6 aylık süre geçtikten sonra yapılacak muayene sonucunda düzenlenmesi gerekmektedir. Bu tarihten önce alınan raporlar hüküm kurmaya elverişli mahiyette kabul edilmemektedir. Nitekim İzmir BAM 4. Ceza Dairesi 2023/1691 Esas, 2023/2030 K. Sayılı ilamında ilk derece mahkemesinin olay tarihinin üzerinden henüz 6 ay geçmeden yapılan muayene sonucunda düzenlenen Yalova Devlet Hastanesi adli rapora dayanılarak kurulan hükmü hukuka aykırı bulmuştur.

Olay tarihinden 6 ay geçtikten sonra yapılan muayenede adli raporu düzenleyen mercii, yaralanmanın yüzde sabit eser oluşturup oluşturmadığı noktasında belirleme yapamamış ve

yeni bir muayene tarihi belirleyip bu tarihte yapılacak değerlendirmede mütalaala vereceğini belirtmişse, mahkeme bu süreyi bekleyip, mağduru yeniden muayenesi için adli birime sevk etmeli ve rapor düzenlenmesini sağlamalıdır. Aksi halde alınan rapor hüküm kurmaya elverişli kabul edilmeyecektir. Antalya BAM 4.CD. 2024/3677 E. 2025/278 sayılı kararında; Antalya Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nün raporunda müştekinin yüzünde sabit eser olup olmadığının, duyulardan veya organlardan birinin işlevinin sürekli zayıflayıp zayıflamadığının belirlenmesi için olay tarihinden itibaren on sekiz ay sonra yapılacak muayene sonucu rapor düzenlenebileceği bildirilmesine rağmen bu yönde bir rapor alınmadan karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulmuş ve ilk derece mahkemesi karrainı bozulmasına karar vermiştir.

Benzer şekilde düzenlenen adli raporda, yüzde sabit eser değerlendirmesinin bir başka branş hekimi tarafından değerlendirilmesi ya da eksikliği gösterilen evrakların tamamlanması halinde rapor verileceği belirtilmişse bu doğrultuda gerekli işlemler yapılmalı ve yaralanmanın yüzde sabit eser niteliğinde olup olmadığı hususu tartışmasız bırakılmamalıdır. İzmir BAM 1.CD. 2022/2046 Esas, 2022/3769 K sayılı kararında bu hususa işaret etmiş, Kuyucak Entegre İlçe Hastanesi'nin geçici raporda "alın ortada yara kenarları düzensiz derin kesi" dendiği, Nazilli Devlet Hastanesi'nin 07/10/2019 tarihli raporunda da yüzde sabit eser açısından plastik ve rekonstrüktif cerrahi uzmanı konsültasyonun uygun olduğunun belirtilmesi karşısında, işaret edilen eksilik giderilerek yeniden rapor almadan hüküm tesis eden ilk derece mahkemesinin kararının bozulmasına karar vermiştir. Yüzde 8.49 oranında kararın da anılan sebeple bozulduğunu çalışmamız sonucu anlamaktayız.

7. SONUÇ

Devletler geliştirdikleri hukuk düzenleri ile yaralama eylemlerini hukuk ve ceza davalarının konusu haline getirmek sureti ile kamu düzeninin ve kişilerin haklarının korunmasını sağlamayı amaçlamışlardır. Kasten yaralama suçlarında yaralanmanın niteliğinin ceza soruşturması ve kovuşturmanın seyrine ayrıca cezanın infazının şekline doğrudan etki ettiği anlaşılmaktadır. Kasten yaralama suçlarında, "basit tıbbi müdahale" ile giderilemeyecek yaralanmalar re'sen kovuşturma ilkesine tabi olup yüzde sabit iz ile sonuçlanan yaralanmalar basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek nitelikte olduğundan mağdurun şikayetine bağlı olmaksızın soruşturulması ve kovuşturulması kamu adına re'sen yapılmaktadır.

Yüzde sabit iz tespiti doktor raporları ile saptanmaktadır. Bu raporlar, bilirkişilik esaslarına göre düzenlenmektedir. Çalışmamızda UYAP sisteminde tarama ve analiz yapılarak bölge adliye mahkemelerinin (01.11.2024)- (01.02.2025) tarihleri arasında kasten yaralama suçlarında "yüzde sabit iz" konusunun tartışıldığı kararlar esas alınarak yargılama sürecinde yapılan hatalar tespit edilmeye ve hataların önlenmesine yönelik değerlendirme yapılmak suretiyle çözüm önerileri sunulması amaçlanmıştır. Yüzde sabit iz konusunda geçmiş yıllarda yapılan çalışmalar doktor raporlarında yapılan hatalara odaklanmıştır. Makalemiz doktor raporlarından kaynaklanan yanlışlar yanında anılan raporların denetlenmesi ile hükmün tesisinde yapılan hataları da kapsamakta ve diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Yüksek mahkeme kararlarının düzenli olarak analizi, benzer hataların tekrarlanmasının önüne geçilmesinde yardımcı olabilecektir.

BAM kararlarının analizinden çıkan sonuç, raporun düzenlenmesi esnasında kendi içerisinde çelişkili rapor hazırlanması, birden fazla raporun aralarında çelişki olması, kesin raporun geçici rapor düzenlenmesinden itibaren 6 aylık süre geçmeden alınması gibi rapordan veya hüküm kurulurken hesap hatası yapılması, hükmün orantılılık ilkesine aykırı tesisi gibi hükmün verilışinden de kaynaklanabilmektedir.

Raporlar doktorlar tarafından düzenlenmekte ise de raporların denetimi hakim savcı ve avukatlar tarafından yapılmaktadır. Doktor dışında kalan diğer sùjelerin de raporları okuma ve değerlendirme bilgisi önem taşımaktadır. Yine çalışmanın sonuçlarına göre yüzde sabit iz ile sonuçlanan yaralama suçlarına ilişkin kurulan hükümlerde hatalı uygulamalara çokça rastlanmasında TCK'nın 87. madde metninin düzenleme şeklinin de etkili olduğu kanaatindeyiz. AB'nin Ortak Uygulama Rehberinde de formüle edildiği şekilde bir kanun metni; açık, kolay anlaşılabilir, kesin, basit, kısa, gereksiz unsurlar olmaksızın tam ve okuyucunun şüphesi kalmayacak şekilde olmalıdır. Ancak 87.maddenin uzunluğu, her bir ağırlaştırıcı halde cezai müeyyidenin 86.maddenin farklı fıkralarına yapılan atfa göre belirlenecek olması, artırım maddeleri yanında ayrıca asgari ceza miktarına ilişkin hükümlere yer verilmesi, TCK'nın 87/3 maddesinde yer alan ağırlaştırıcı halin, 87.maddesinin diğer fıkralarında yer alan ağırlaştırıcı nedenlerle birlikte uygulanıp uygulanmayacağı noktasında açıklık bulunmayışı, konunun uzmanları uygulayıcıları dahi zorlamaktadır. Maddenin 765 Sayılı ETCK'nın 456 ve 457 maddesinde olduğu gibi, "yukarıdaki

madde" "fıkra" yerine atıf yapılan kanun maddesi ve fıkrasının açıkça belirtilmesi, yalnızca artırım maddesi belirlenerek, suç ve cezada orantılılık ilkesi çerçevesinde asgari ceza tayininin hakime bırakılması, TCK'nın 87.maddesi 3.fıkrasının , 86 maddenin 3.fıkrasından gelecek şekilde yeniden düzenlenerek 87.maddeden çıkarılması ile yasa maddesinin açık olarak yeniden yazılması halinde, anılan fıkralar uyarınca kurulan hükümlerde uygulama hatalarının azalacağı düşüncesindeyiz.

UYAP sistemine yapay zeka destekli uyarı sistemi kurulması hakim kanun maddelerini uygularken hesap hatası yapmasını önleyebilir. Doktor, savcı ve hakim hatalarını en aza indirecek eğitimlerin artırılması, meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerle yargılama sürecine katılanların daha bilinçli hareket etmelerini sağlayacak ve bu da yargı süreçlerinin kalitesinin artmasına katkı sunacaktır. Hekime yardımcı izin kalıcı olup olmadığını saptamaya yarar görüntüleme teknolojilerine dayalı teknolojik uygulamaların geliştirilmesi de önerilebilir. Yargılama sürecinin savcı, hakim, avukat, doktor gibi farklı rollerdeki kişilerin görevlerini özenle yapmalarının kararların isabetli olması açısından taşıdığı önem gözetilerek yargılama sürecinin aktörlerinin multidisipliner çalışmalar ile bir araya getirilmeleri, multidisipliner çalışmaların önünü açacak tezli, tezsiz yüksek lisans programlarının ve bilimsel yayınların sayısının artırılması, yaygınlaştırılması sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adli Tıp Kurumu Kanunu (ATK) 14.04.1982 Tarih ve 2659 Sayılı Kanun Resmî Gazetesinin 17670'inci sayısı. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/19.5.4.pdf>
- Artuç, M. (2018). Hüküm Kurma Sanatı. Ankara. Adalet Yayınevi.
- Aycan, N. (2011). Adli Tıp Kurumunun Adli Mekanizma İçindeki Yeri ve Anlamı. Journal of Istanbul University Law Faculty, 55(4), 267-298.
- Balcı Y, Eryörük M. (2009). Adli rapor hazırlanmasında temel kurallar, kavramlar. Koç S. ve Can M. Birinci Basamakta Adli Tıp İstanbul Tabip Odası Yayınları, 93-106.
- Balcı Y, Güzel S, Çetin G. (2019). TCK'da Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi, (Haziran 2005, güncelleme 2019). İstanbul.
- Bilge, Y. (2013) Adli Tıp, İstanbul Tıp Kitabevi. İstanbul.
- Birtek, F. (2023). Beraat Kararının İstinaf Kanun Yolunda Bozulması Sonrasında Verilen Mahkûmiyet Kararının Temyiz Edilebilirliğine İlişkin Tartışma (Araştırma Makalesi), Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 2, ss. 453-476.
- CMK, (2005). Ceza Muhakemesi Kanunu, Kanun Numarası: 5271, Kabul Tarihi: 4 Aralık 2004,

- Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5. Cilt: 43.Yürürlük Tarihi 1 Haziran 2005.
- Ercevahir, M. (2022) – İstinaf Yeni Bir Temyiz Mahkemesi Midir?, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 1, ss.367-412.
- Güngör, A. (2018). 2013-2017 yılları arasında korozif madde alımı nedeniyle acil servise başvuran olguların adli tıp açısından değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Karaburun, G. (2017). Karar Örnekleriyle Yargıtay'ın Bilirkişiliğe Bakışı ve Bilirkişiliğin Sorunları. Adli Tıp Bülteni, 22(3), 200-207.
- Karakoyunlu, Ü.C.A. (2023). Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf . YUHFD, Vol. XX, No.2.
- Koç, S., & Can, M. (Eds.). (2010). Birinci Basamakta Adli Tıp. Adli Tıp Uzmanları Derneği.
- Özbay, M.E. (2021). Ceza Muhakemesinde İstinaf Kanun Yolunda Duruşma, GSÜHFD, 2: 1799-1824.
- Özbek VÖ, Kanbur MN, Doğan K, Bacaksız P, Tepe İ. (2016). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özen, M. (2016). Türk Ceza Muhakemesinde İstinaf, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4), 2331-2388.
- Özgenç, İ. (2016). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Polat, M.Ö. (2020). 2017-2019 yılları arasında Trakya Üniversitesi hastanesi acil servisine başvuran trafik kazası olgularının adli tıp açısından değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Polat, O. (2006). Klinik Adli Tıp (Adli Tıp Uygulamaları), 2.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Süer, C., Turla, A., & Aydın, B. (2015). Samsun İlinde Halkın Adli Tıp Hizmetlerine Ait Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi, 6(1), 45-52.
- Tıraşçı, Y., Durmaz, U., Altınal, A., Bulut, K., vd. (2016). A Retrospective Evaluation Of Judicial Reports Issued By Forensic Medicine Department Of. Dicle Medical Journal, 43(3), 424-430.
- (<https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/109/dosya/adli-tip-kurumu-kanunu09-07-202014-26.pdf>).